

Vedecká konferencia Nástroje hodnotenia a riadenia rizík v agropotravinárskom sektore

Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva (NPPC - VÚEPP) Bratislava usporiada 17. - 18. októbra 2018 vedeckú konferenciu s názvom Nástroje hodnotenia a riadenia rizík v agropotravinárskom sektore. Prečo je téma riadenia rizík v poľnohospodárstve na Slovensku taká dôležitá a koho a čo môžeme na konferencii očakávať prezradil riaditeľ VÚEPP Bratislava Ing. Štefan Adam.

„K rozhodnutiu usporiadať túto významnú medzinárodnú vedeckú konferenciu nás viedlo niekoľko pohnútok. Prvou je to, že sme inštitúciou, ktorá participuje na medzinárodných výskumných projektoch a spolupracuje s významnými medzinárodnými inštitúciami, medzi ktoré patrí aj Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD).

Táto inštitúcia umožňuje členským štátom čerpať finančné prostriedky z Programu CRP pre agrárnu vedu a výskum. Slovensko využilo túto možnosť zatiaľ iba raz. Toto bola ďalšia pohnútko, ktorá nás viedla k tomu, že sme sa rozhodli s našim projektom uchádzať sa o tieto jedinečné finančné prostriedky. A uspeli sme! Predstavitelia OECD z množstva ďalších projektov schválili náš projekt so slovami: „Napriek tomu, že OECD podporuje v prvom rade vedecké projekty, ten zo Slovenska má vysokú politickú relevanciu a musí byť schválený“. Nás vo VÚEPP Bratislava to veľmi potešilo a povzbudilo nás to do ďalšej práce. Najmä, ak hlavnými kritériami výberu projektov sú kvalita, vedecká excelentnosť, jasnosť témy, inovatívny prístup a dopad vedeckej práce na tvorbu politík. Tou poslednou pohnútkou, respektíve skôr našou ambíciou, bolo pritiahnuť na Slovensko tzv. „A-kategóriu rečníkov“ zo zahraničia a, samozrejme, aj zo Slovenska. U nás sa organizuje mnoho konferencií, ale chýba im širšia zahraničná účasť, teda aj konfrontácia poznatkov našich vedcov s tými zo zahraničia. K naplneniu tohto atribútu nám pomohla skutočnosť, že OECD hradí účasť vybraných rečníkov z členských krajín CRP. Na Slovensko preto prídu rečníci z USA, Austrálie, Estónska, Rakúska či z Česka. Chýbať nebudú ani špičkoví slovenskí odborníci v danej oblasti.

Vzhľadom na vysokú vedeckú prestíž našej konferencie nás Holandsko v týchto dňoch požiadalo o zaradenie svojho uznávaného odborníka do programu konferencie. Aktuálne na tom ešte pracujeme. Ak to teda môžem zhrnúť, naši poľnohospodári sa majú na čo tešiť."

Kde a kedy sa táto konferencia uskutoční?

„Konferencia sa uskutoční v dňoch 17. a 18. októbra 2018 v hoteli DoubleTree by Hilton v Bratislave. K hotelu je výborný prístup, má dostatočný počet parkovacích miest, dá sa v ňom priamo ubytovať, prípadne aj v jeho okolí. Na to sme pri výbere miesta konferencie prihliadali tiež, pretože účasť na konferencii avizujú hostia z Česka, Rakúska ako aj z Maďarska. Všetky potrebné informácie možno nájsť na webovej stránke www.vuepp.sk/konferencia."

Čo je v hlavným cieľom konferencie?

„Na konferencii bude prítomná široká plejáda odborníkov v oblasti riadenia rizík z mnohých krajín sveta, ktorí budú našim poľnohospodárom a odbornej verejnosti odovzdávať svoje skúsenosti a poznatky. V kongresovej sále bude prítomné vedenie ministerstva pôdohospodárstva, komisár pre poľnohospodárstvo EÚ, poľnohospodárska samospráva a naši vrcholní agrárni manažéri.

Z môjho pohľadu ide o priam ideálne prostredie na kreovanie názorov a predstáv o podobe a zriadení tzv. Rizikového fondu, o zriadení ktorého na Slovensku diskutujeme už niekoľko rokov. Naším prvotným cieľom - ako vedeckej ustanovizne - bude teda sprostredkovanie všetkých dostupných informácií pre odbornú diskusiu o tejto otázke.

Z konferencie vziđu dvojaké závery, vedecké a politické. Vedecké závery je Slovensko povinné vypracovať v súlade s grantovým mechanizmom OECD a musí ich nechať schváliť účastníkom konferencie. Tieto budú neskôr s finančnou podporou OECD publikované v zborníku z konferencie. Čo sa týka politických záverov, je ambíciou Slovenskej republiky, aby sa dostali do programu rokovania Rady ministrov pre poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo AGRIFISH v Bruseli."

Na konferencii privítate aj eurokomisár pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka Phil Hogan. Vieme povedať, na čo sa vo svojom vystúpení zameria?

„Všetky relevantné masmédiá v týchto dňoch informujú o tom, aké škody napáchalo v Európe tohtoročné sucho. Riadenie rizík v poľnohospodárstve je a bude stále aktuálnejšou témou najmä v súvislosti s klimatickými zmenami. Tieto aspekty zosilňujú úlohu nástrojov riadenia rizík ako prostriedku, určeného na zvládnutie nestability v odvetví poľnohospodárstva. Komisár Phil Hogan preto príde na Slovensko s cieľom podporiť uplatňovanie tejto významnej súčasti Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ na Slovensku. O komisárovi je známe, že na každej významnej konferencii sa nielen prihovori k poľnohospodárom danej krajiny, ale prednesie aj posolstvo Európskej komisie na danú tému. Tou je práve oblasť riadenia rizík, o ktorej u nás veľa hovoríme a diskutujeme vo vzťahu k zriadeniu Rizikového fondu. Súvislosti sú však podstatne širšie. Ten, kto si vypočuje všetky prednášky, ktoré sú usporiadané v určitom logickom slede, ich aj lepšie pochopí. Komisár bude po svojom vystúpení pripravený odpovedať na otázky účastníkov konferencie. Popoludní sa zúčastní na rokovaní s prítomnými ministrami. Po jeho skončení je naplánovaná tlačová konferencia."

Čo by ste v rámci konferencie najviac vypichli? Na koho vystúpenie sa tešíte vy osobne?

„Ako som sa už zmienil, konferencia je v prvom rade vedecká. Preto sa v prvom slede zameriam na výpočet vedeckých kapacít, ktoré k nám zavítajú. Osobne sa najviac teším na príspevok Toma Wortha z USA, ktorý nás oboznámi s nástrojmi na riadenie rizík, ktoré už dnes zodpovedajú tomu, k čomu sa podľa môjho názoru pomalými krokmi bude približovať aj Európska únia (EÚ). Ako druhého by som do môjho pomyselného rebríčka zaradil experta z Holandska. Holanďania majú totiž - popri

Španieloch - oblasť riadenia rizík najlepšie zvládnutú v rámci celej EÚ. Zrejme aj to je dôvod, prečo chcú predstaviť svoj pohľad na danú záležitosť na našej vedeckej konferencii. A určite nechcem zabudnúť na prednášku nášho vynikajúceho klimatológa Milana Lapina z Univerzity Komenského. Takto by som postupne mohol vymenovať všetkých prednášajúcich, lebo program sme skladali tak, že prakticky všetky príspevky budú veľmi zaujímavé, a verím, že každý účastník konferencie si z nich niečo odnesie.

Chcem tiež zdôrazniť, že nad týmto ojedinelým podujatím prevzala záštitu podpredsedníčka vlády a ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky Gabriela Matečná. Význam konferencie podporí svojou osobnou účasťou komisár EÚ pre poľnohospodárstvo Phil Hogan a aj pozvaní ministri z krajín V4 a z Rakúska.

Zavítajú k nám napríklad István Nagy, minister poľnohospodárstva Maďarska; Miroslav Toman, minister poľnohospodárstva Českej republiky; Jan Krzysztof Ardanowski, minister poľnohospodárstva Poľskej republiky; predstaviteľ rakúskeho federálneho ministerstva poľnohospodárstva; Frank van Tongeren, vedúci oddelenia pre politiku obchodu a poľnohospodárstva Direktoriátu pre obchod a poľnohospodárstvo OECD či Marko Gorban, podštatny tajomník ministerstva poľnohospodárstva Estónska."

Prečo je téma riadenia rizík práve teraz veľmi aktuálna? Prečo treba klásť na riadenie rizík v poľnohospodárstve veľký dôraz?

„Podceňovanie rizika ohrozuje hospodársku prosperitu poľnohospodárskych podnikov či dokonca ich existenciu. Preto jestvujú pádne dôvody, aby sme na riadenie rizík v poľnohospodárstve kládli veľký dôraz.

Navyše, členské štáty EÚ, teda aj Slovensko, budú musieť v rámci budúcej Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ (po roku 2020) podporovať nástroje na riadenie rizika, ktoré by mali poľnohospodárom pomôcť riadiť produkciu a zisky (príjmové riziko) v okamihoch, kedy nemôžu kontrolovať externé vplyvy. Tie, ako vieme, sú mimo ich kontroly.

Pri tejto príležitosti by som chcel poukázať na skutočnosť, že v rámci celej EÚ práve na Slovensku dosahujú zo strednodobého hľadiska výkyvy produkcie, cien a príjmov najvyššie amplitúdy. Má to významné dopady na náš poľnohospodársky sektor.

Riadenie rizík je preto pre Slovensko veľmi dôležitá téma. Ak ju správne uchopíme, môžeme byť dokonca vzorom pre zvyšok EÚ. Pretože nielen my, ale samotná EÚ ako celok má veľké resty v tejto oblasti. Uvediem konkrétny príklad. V zmysle amerického poľnohospodárskeho zákona je 60 percent z finančných prostriedkov nasmerovaných do poisťných mechanizmov a 1 percento na priamu pomoc pre poľnohospodárov, pričom 1 percento z rozpočtu EÚ na Spoločnú poľnohospodársku politiku sa vzťahuje na opatrenia súvisiace s poistením, a 60 percent sa vzťahuje na priame platby pre poľnohospodárov."

Aké základné riziká existujú v poľnohospodárstve?

„Pred negatívnymi dopadmi prírodných rizík je veľmi komplikované sa brániť, pretože prichádzajú nečakane a v rôznom rozsahu. Všetci, ktorí sú s našim chlebovým odvetvím čo len trochu spojení, vedia, že podnikanie v poľnohospodárstve je spojené s celým radom rizík. Ako ste spomenuli, tie vyplývajú z biologického charakteru výroby, z významných zmien klímy a počasia, a súvisia aj s prírodnými katastrofami, s vývojom cien na agrárnych trhoch, s obmedzenou skladovateľnosťou poľnohospodárskych výrobkov či so sezónnosťou produkcie.

V poľnohospodárstve rozlišujeme tri základné riziká, ktorými sú cenové riziko, výrobné riziko a riziko

príjmu, ktoré sa netýka iba volatility príjmov, ale najmä nízkych príjmov. Toto je však širšia problematika, a povedal by som, že je to na ďalší samostatný rozhovor. Predpokladám, že poľnohospodári na našej konferencii získajú dostatok informácií, aby si vytvorili dostatočnú predstavu o všetkých troch spomenutých rizikách ako aj o samotných nástrojoch na riadenie rizík, ktoré sa črtajú byť veľmi dôležitým a významným segmentom SPP EÚ po roku 2020."

Rozhovor s riaditeľom VÚEPP Ing. Štefanom Adamom bol uverejnený v Rolníckych novinách č. 33 a 34.